

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Luimige Reis langs den Rijn

Hood, Thomas

Amsterdam, 1840

[Text]

[urn:nbn:de:bsz:31-140259](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-140259)

brieventasch halende, las hij mij de volgende kennisgeving voor:

BEKENDMAKING.

Het warme lenteweder thans op handen zijnde, wordt het de pligt van het Gemeente-bestuur zorg te dragen, dat de heesters en boomen van de kevers gezuiverd worden. Alle bezitters van boomen en boschjes worden derhalve bij deze aangemaand dezelve van de kevers te zuiveren en dat verderfelijk ongedierte uit te roeijen. Die zuivering der boomen, heesters, enz. moet uiterlijk op den 10^{den} April aanstaande volbragt zijn, zullende alle verzuim, dienaangaande, volgens de bestaande Wetten der Politie gestraft worden.

(was geleekend) »DE BURGEMEESTER.»

»Ziedaar!» zeide MARKHAM: »daar is de Bekendmaking! en zie nu eens op naar deze kaalgevretene ipenboomen, aan welke bijkans geen blad meer gebleven is — heeft men wel ooit eene scherpere satire tegen een despotiek bestuur gezien? Het heeft de Frankfortsche muiterij weten te dempen — de Heidelbergsche Studenten verstrooid — het *Jonge Duitschland* gebreideld en getoomd en de *Bürschenschaften* onderworpen — maar tegen de kevers vermag het niets. Denk eens na! een Pruisische Burgemeester overwonnen door den meeldauw! de Eerste Regent van de hoofdstad der Rijn-provinciën in verlegenheid gebracht door eene geheime hijeenkomst van rupsen! Verbeeld u den langen arm der Politie getart door eenige wormen, en een vrijmagtig Bestuur veracht door eenig kruipend ongedierte!

De Natuur laat zich in allen gevalle geene wetten stellen, en de kevers zijn zoo ver van hare vernietiging af: zij zijn integendeel in vele gedeelten des lands zoodanig vermenigvuldigd, dat de eigenaars van heesters en boomen er ernstig aan denken, om dezelve geheel en al omver te halen!"

»Misschien?" zeide ik: »hebben de gezagvoerders verzuimd door eenig voorbeeld te stellen, hunne dreigementen te bekrachtigen. Misschien heeft de Directeur van Politie het beneden zijne waardigheid geacht een rups te doen arresteren; en een gendarme te paard zal geen acht hebben geslagen op een' meikever." —

»Ja?" voegde MARKHAM er bij; en een zwaarlijvige Burgemeester zoude er ook veel tegen hebben, om op onwettige torren jagt te moeten maken."

Onder dit gesprek kwamen wij te huis, alwaar wij mijn' oom vonden, die juist een oogenblik te voren eene »vermaning" had gehad, welke van zeer buitengewone kenteekenen vergezeld was geweest. Het schijnt, dat hij op het *Casino*, alwaar vreemdelingen den toegang hebben, kennis had gemaakt met zekeren *Master Schwärmer*, die een weinig Engelsch sprak, en hem had aangeboden zijn' wegwijzer te zijn naar den *Kühkopf*, den hoogsten berg buiten *Coblentz*, en vermaard om deszelfs fraaije vergezigten. Door het opklimmen tegen de steilte was waarschijnlijk onze hypochondrist een weinig buiten adem geraakt, en naderhand van de hoogte een weinig duizelig geworden: zoodat hij bij het bereiken van den top eenige ongewone gewaarwordingen bespeurende, oogenblikkelijk meende, dat hij thans zoude sterven. Derhalve zich bedaardelijk

tot zijn einde voorbereidende, ging hij eerst zitten en leide vervolgens zijn hoofd achterover, om zijn adem uit te blazen. Ik vooronderstel, dat zijne kalmte er het voorkomen van voorbedachten raad aan gaf; want volgens het eigen verhaal van mijn' oom, had hij zijn Cicerone niet zoodra te kennen gegeven wat er gaande was, of deze mede in zulk eene zinsverbijstering vallende, welke in *Duitschland* zoo dikwijls den zelfmoord voorafgaat, riep uit: »Het is eene verhevene misdaad: en hier eene verhevene plaats voor dezelve: ik zal met u sterven!» Zonder verdere pligtplegingen haalde hij een fleschje met Pruissisch zuur, of eenig ander doodelijk vocht uit zijn kamizoolzak, en stond op het punt om hetzelfde in te slikken, toen mijn stervende oom opspringende, met de eene hand het fleschje en met de andere den Heer SCHWÄRMER zelven tegen den grond smeet, en hierna zijne eigene zwakheid vergetende, spoorslags en zonder zich op te houden naar zijn huis ijde. Er waren reeds twee uren sedert dat voorval verlopen, maar ten gevolge van zijn' loopje naar huis en van zijne zedelijke verontwaardiging was hij nog niet bedaard, toen wij aankwamen. »Hoor, weet ge wat, FRANK!» zeide hij, nadat hij zijn verhaal geëindigd had; »ik heb er mij nimmer mede kunnen vereenigen, dat men in *Engeland* de lijken van zelfmoordenaren op het rad of op een' paal steekt, maar toen ik dien *Master* SCHWÄRMER den doodelijken drank voor zijn' mond zag zetten, hang mij op, als ik hem toen niet gaarne mijn' eigen wandelstok dwars door zijne buik had gestoken!»

»Misschien weet gij niet, Sir!» ging MARKLAND voort,

»dat er in dit land voorheen een zelfmoordenaarsclub heeft bestaan. Zij waren door eede verplicht, niet alleen zichzelf om te brengen, maar ook zoo vele lieden als in hun vermogen was aan te sporen hun voorbeeld te volgen. Ik heb niet vernomen, dat zij proselijten gemaakt hebben, maar zij zijn allen door hunne eigene hand gestorven — de laatste heeft zich in 1817, indien men zeggen kan dat hij die had, door de hersenen geschoten.” — »Men had hen *in effigie* moeten ophangen?” zeide mijn oom. »Een groot aantal zelfmoorden?” vervolgde MARKHAM »werd aan WERTHER toegeschreven, die den zelfmoord volkomen *en vogue* bragt.” — »Zij hadden dien WERTHER in een paardewed moeten dompelen?” merkte mijn oom wederom aan. »Hij is slechts een verzonnen personaadje, Sir!” hervatte MARKLAND: »een schepsel van GÖTHES brein.” — »Dan had men dat GÖTHE zelven moeten doen?” hernam mijn oom. »Zelfs heden nog?” zeide MARKHAM, »is er eene schrijfster BETTINE, welke openbaar schrijft, dat een van hare vroegste wenschen geweest is veel te lezen, veel te weten en jong te sterven.” — »En heeft zij zich zelve ook van kant gemaakt, Sir?” vroeg tante. »Neen, Madam! zij heeft in plaats daarvan een’ man genomen: maar eene boezemvriendin van haar kleedde zich in het wit met een bloedkleurig voorschot, en doorstak zich zelve, eene stelling genomen hebbende, zoodat zij na den stoot in den *Rijn* moest nedervallen. Dan hadden we nog LOUISA BRACHMANN, alias SAPHO, die ook zoo verlangende was jong te sterven, dat zij zich veertien jaren oud zijnde van een balkon, twee verdiepingen hoog, nederstortte.” — »En natuurlijk terstond

dood bleef?" vroeg tante met gebaren van afgrijzen. »Nee, Madam! zij bleef in het leven, om zich vijftwintig jaren later in de *Saale* te werpen." — »O, dat is ijsselijk!" riep tante uit. »Ja, Madam! naar de Engelsche manier van zien: maar haar Duitsche levensbeschrijver, of liever haar verdediger zegt, dat haar eerste geval in haar veertiende jaar slechts een sterk, dichtelijk voorgevoel was van hetgeen later in haar veertigste haar geweldig nederdrukte, te weten: de nietigheid van alle menschelijke najagingen, vergeleken met het verlangen van de ziel." — »Zij moet een zeer voordeelig kind geweest zijn voor hare jaren" merkte mijn oom aan, »om zoo vroeg de wereld gezien en gekend te hebben." — »Nu begin ik er aan te denken" sprak tante. »Ik herinner mij in de Reisbeschrijving van eene Amerikaansche vrouw, dat eene dame, aan welke zij hare gewaarwordingen bij het beschouwen van de *Niagara* afschilderde, haar vroeg, of zij geene begeerte had gevoeld om zich zelve van boven neder te storten, en met de moederlijke aarde te vermengen." — »Dat was eene Duitsche vrouw, daar kunt gij zeker van wezen" zeide MARKHAM »of ten minste van Duitsche afkomst." Het geval is eigenlijk, dat die lieden zich om alles of om niets van kant maken: ik zoude b. v. een wakend oog houden op een' sentimentelen Duitscher, als zijne pijp uitgegaan of zijne tabaksdoos niet gevuld was. Jong of oud, dat is om het even. Het is nog eerst kort geleden, dat er in de »*Rhein- en Moeselzeitung*" eene belooning werd uitgelooft voor het teregtbrengen van het lijk eens grijsaards, met de beschrijving er bij van zijn' hoed, zijn' rok, zijne blaauwe

wollen kousen, en schoenen met gespen er op. Men zoude gedacht hebben, dat zoo iemand het geduld had gehad van het pad zijnes levens ten einde te sukkelen, zoo als het een' Christenmensch betaamde, maar neen — het laatste gedeelte van het berigt scheen het vermoeden te bevatten, dat hij zich in eene nabijgelegene rivier gestort had! — Van verdrinken gesproken — men heeft van het water, zoo als ik hoor, op eene geheel andere manier, almede een zeer noodlottig gebruik gemaakt. Alzoo er niet altijd scherpe patronen bij de hand zijn, laadde een gemeene soldaat, om zich zelve dood te schieten, zijn geweer met los kruid, en vulde toen de loop met water, waardoor zijn hoofd, door er de loop stijf tegen aan te houden, schrikkelijk verbrijzeld werd. Nog één staaltje en ik heb gedaan; want dat is het sterkste van alles. Zeker Doctor, wiens naam mij ontgaan, maar in de nieuwsbladen is opgegeven, besloot niet alleen zich zelve te dooden, maar op den koop toe te begraven! Met dat inzicht groef hij een' kuil, waarin hij zich voor den kop schoot. Het pistool stak te gelijk eene soort van mijn aan, door welker ontploffing hij, ofschoon dezelve slechts ten halve gelukte, met aarde en zand meende overdekt te zullen worden. »Wat mij aangaat?» begon mijn oom, »indien ik lijkschouwer in *Duitschland* geweest was.....» »Dien hebben zij in *Duitschland* niet, mijn waarde vriend!» — »Dat dacht ik al» riep mijn oom uit: »en zekerlijk geen' Schoolmeesters of Geestelijken ook; anders zoude het volk er weten, dat, de Almagtige, gelijk SHAKESPEARE het ergens uitdrukt, een' regel tegen den zelfmoord gesteld heeft.

»Het is zeer ernstig waar?« ging MARKHAM voort, »dat deze geneigtheid tot den zelfmoord eene smet is, welke de Duitschers hebben uit te wisschen, voordat zij met regt op den naam van een zedelijk godsdienstig of verstandig volk aanspraak kunnen maken: zoo veel te meer, om dat het niet de gewone en onkundige, maar integendeel de welopgevoede en verlichte Geleerden, Doctoren, Letterkundigen — menschen, die zich beleedigd zouden achten, wanneer men hun den titel van Wijsgeeren ontzeide — vrouwen, welke zich ergeren zouden als men haar niet Christelijk noemde — zijn, die aldus ten allen tijde bereid zijn, om hunne levenslamp in onrein water uit te doven, of met een heiligschendig lood, »den zetel der gedachten, het paleis der ziel?« te verbrijzelen.»

En nu GERARD! zoo als eene predikatie de dienst besluit, zoo zullen ook deze ernstige overdenkingen mijn' brief besluiten. Mijne groete aan EMILIA. Ik blijf uw enz.

FRANK SOMERVILLE.

P. S. Wij hielden MARKHAM bij ons ten eten, waarna hij met mij eene wandeling is gaan doen naar den overkant van de *Moesselbrug*, alwaar het beschouwen van eene kleine bevallige kapel ons op een onderhoud bragt over het godsdienstige karakter der inboorlingen. Volgens de meening van onzen vriend, heerscht er in *Coblentz* vrij wat bijgeloof, en eene zeer werkzame »Propaganda» met een paar geestelijken aan derzelve hoofd, die de bekeeringen voor een gering prijsje

bevorderen. »Ik wil u» zeide hij mij »daar een voorbeeld van bijbrengen. Alhier bevond zich eene Engelsche familie, waarvan al de leden Protestantisch waren. Het hoofd van dezelve was meestal op reis, en eens toen hij weder te huis kwam — zie, daar vond hij zijne vrouw, zijne tante en al zijne kinderen Roomsch geworden!» Door een zeer bijzondere toeval had hij mij naauwelijks die anekdote medegedeeld, of hij het omgaan van een hoek op den weg, wie anders komen we daar tegen, deftig met eene waskaars in hare hand, tegen den heuvel opstappende, dan MARTHA, de meid van mijne tante? De verwondering deed ons stilstaan, maar voordat ik in staat was om een woord te spreken, smeed zij de waskaars over het hekje heen, maakte met de vlugheid van een Pruisischen soldaat regtsomkeer, en zette het als eene doller koe op een loopen, zoodat zij in minder dan een oogenblik tijds buiten ons gezigt was. MARKHAM, die de zaak begreep, borst in een schaterenden lach uit en loste mij het gansche raadsel op door de opheldering, welke hij mij gaf, dat een volksgeloof met deze kapel in verband staat, volgens hetwelk een jong meisje eene waskaars aan de Heilige Maagd ten offer gewijd hebbende, ook zekerlijk binnen korten tijd op het aanzoek van een' vrijer kan staat maken.